

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 18. svibnja 2011.

[[Video](#)]

Simboličnost Abrahamova zauzimanja za Sodomu i Gomoru

Draga braćo i sestre!

Nakon što sam u dvije prethodne kateheze razmišljao o molitvi kao sveopćem fenomenu, koji je – u različitim oblicima – prisutan u svim kulturama tijekom ljudske povijesti, danas započinjemo biblijski pristup toj temi, u kojem ćemo produbljivati dijalog saveza između Boga i čovjeka koji je duša povijesti spasenja, sve do njegova vrhunca, konačne riječi koja je Isus Krist. U tome ćemo se promišljanju zadržati na nekim važnim tekstovima i paradigmatским likovima Starog i Novog zavjeta. Abraham, veliki patrijarh, otac svih vjernika (usp. Rim 4, 11-12.16-17) pružit će nam prvi primjer molitve, u epizodi o zauzimanju za gradove Sodomu i Gomoru. Želim vas također pozvati da se okoristite hodom kojeg ćemo učiniti u narednim katehezama da naučite bolje poznavati Bibliju, koju, nadam se, imate u svojim domovima te da se, tijekom tjedna, zadržite u njezinu čitanju i razmišljanju u molitvi, da biste upoznali čudesnu povijest odnosa između Boga i čovjeka, između Boga koji nam se očituje i čovjeka koji odgovara, koji moli.

Prvi tekst o kojem želimo razmišljati nalazi se u 18. poglavlju Knjige postanka; opisuje se kako je izopačenost stanovnika Sodome i Gomore došla do svog vrhunca, tako da je bila nužna Božja intervencija kojom će se zadovoljiti pravdu i stati na kraj zlu: Bog je odlučio razoriti grad. Tu nastupa Abraham svojom molitvom posredovanja. Bog mu odlučuju otkriti što će se zbiti, dajući mu spoznati težinu zla i njegove strašne posljedice, jer je Abraham njegov izabranik, izabran da postane veliki narod i da proširi Božji blagoslov na čitav svijet. Njegovo je poslanje misija

spasenja, koja mora odgovoriti na grijeh koji je prodro u čovjekovu stvarnost; po njemu Gospodin želi vratiti čovječanstvo k vjeri, poslušnosti, pravednosti. Taj se Božji prijatelj, dakle, otvara stvarnosti i potrebi svijeta, moli za one koji samo što nisu kažnjeni i traži da ih Bog poštedi.

Abraham odmah na početku predstavlja problem u svoj njegovoj ozbiljnosti; kazuje Gospodinu: "Hoćeš li iskorijeniti i nevinoga s krivim? Možda ima pedeset nevinih u gradu. Zar ćeš uništiti mjesto radije nego ga poštedjeti zbog pedeset nevinih koji budu ondje? Daleko to bilo od tebe da ubijaš nevinoga kao i krivoga, tako da i nevini i krivi prođu jednako! Daleko bilo od tebe! Zar da ni Sudac svega svijeta ne radi pravo?" (r. 23-26). Tim riječima, s velikom hrabrošću, Abraham poručuje Bogu kako je nužno izbjegavati zbirnu pravednost: ako je grad kriv, pravedno je osuditi krivce i udariti ih kaznom, ali – kaže veliki patrijarh – bilo bi nepravedno kazniti sve stanovnike bez razlike. Ako u gradu ima nevinih, s njima se ne smije postupati kao s krivcima. Bog, koji je pravedni sudac, ne može djelovati tako.

Ako, međutim, taj tekst čitamo pozornije opažamo da je Abrahamova molitva još ozbiljnija i dublja, jer on ne traži da Bog poštedi samo nevine. Abraham moli oprostjenje za čitav grad i pritom se poziva na Božju pravednost; on, naime, kaže Gospodinu: "Zar ćeš uništiti mjesto radije nego ga poštedjeti zbog pedeset nevinih koji budu ondje?" (r. 24b). Na taj način uvodi novo shvaćanje pravednosti: ona se ne ograničava na kažnjavanje krivaca, kao što to čine ljudi, već je to drukčija, božanska pravednost koja traži dobro i čini dobro putem oprostjenja koje preobražava grešnika, obraća ga i spašava. Svojom molitvom, dakle, Abraham ne zaziva neku čisto retributivnu pravednost, već spasenjski zahvat koji će, vodeći računa o nevinima, osloboditi od krivnje opake putem oprostjenja. Abrahamova misao, koja se čini gotovo paradoksalnom, mogla bi se ovako sažeti: očito da se nevine ne može tretirati kao krivce, to bi bilo nepravedno, potrebno je naprotiv krivce tretirati kao nevine, provodeći u djelo jednu "višu" pravednost, pružajući im mogućnost spasenja, jer ako zlotvori prihvaćaju Božje oprostjenje i priznaju grijeh i tako se otvore spasenju, neće više činiti zlo, i oni će postati pravedni te neće više biti potrebe za tim da ih se kazni.

To je zahtjev za pravednošću kojeg Abraham izražava u svojem posredovanju. Taj se zahtjev temelji na sigurnosti da je Gospodin milosrdan. Abraham ne moli od Boga nešto što se protivi njegovoj biti, kuca na vrata Božjeg srca poznavajući njegovu pravu volju. Sodoma je, bez sumnje, veliki grad, pedeset pravednih se čini malo, ali zar nisu Božja pravednost i njegovo oprostjenje očitovanje snage dobra, premda se ono čini manjim i slabijim od zla? Uništenjem Sodome moralo bi se stati na kraj zlu u gradu, ali Abraham zna da Bog ima druge načine i druga sredstva da zaustavi širenje zla. Oprostjenje je to koje prekida spiralu grijeha i Abraham se, u svom dijalogu s Bogom, poziva upravo na to. I kada Gospodin prihvaća oprostiti gradu ako se u njemu nađe pedeset pravednih, njegova molitva posredovanja počinje se spuštati sve dublje prema bezdanima Božjeg milosrđa. Abraham postupno smanjuje broj nevinih nužnih za spasenje: ako ih ne bude pedeset, moglo bi ih biti dosta četrdeset i pet, a zatim naniže, sve do deset, nastavljajući svoju molitvu, koja je gotovo drzovita u svojoj ustrajnosti: "Ako ih se ondje možda nađe samo četrdeset?... trideset... dvadeset... deset" (usp. r. 29.30.31.32). I što je manji broj to se većim otkriva i pokazuje Božje milosrđe, koji strpljivo sluša molitvu, prihvaća je i ponavlja na svaku

prošnju: "poštedjet ću... neću uništiti... neću to učiniti" (usp. r. 26.28.29.30.31.32).

Tako, po Abrahamovu zagovoru, Sodoma će moći biti spašena, ako se u njoj nađe bar deset nevinih. To je moć molitve. Jer se po zagovoru, molitvi Bogu za spasenje drugih, očituje i izražava želja za spasenjem koju Bog gaji prema čovjeku grešniku. Zlo je, naime, neprihvatljivo, na nj se mora upozoriti i mora ga se uništiti kaznom: uništenje Sodome ima upravo tu ulogu. Ali Gospodin ne želi smrt bezbožnika, već da se obrati i živi (usp. Ez 18,23; 33,11); njegova je želja uvijek oprostiti, spasiti, dati život, preobraziti zlo u dobro. Ipak, upravo ta Božja želja, u molitvi, postaje čovjekova želja i izražava se posredstvom riječi zagovora. Svojom prošnjom, Abraham posuđuje svoj glas, ali i svoje srce, Božjoj volji: Božja želja, koja je milosrđe, ljubav i volja za spasenjem, našla je u njemu i u njegovoj molitvi mogućnost da se očituje na konkretan način u povijesti ljudi, da bi bila prisutna tamo gdje je potrebna milost. Glasom svoje molitve, Abraham iskazuje Božju želju, a ta želja nije uništenje već spasenje Sodome, davanje života obraćenom grešniku.

To je ono što Gospodin želi i njegov dijalog s Abrahamom je dugačko i nedvosmisleno očitovanje njegove milosrdne ljubavi. Nužnost da se pronađe pravednike u gradu postaje sve manje zahtjevna i na kraju će ih biti dosta deset da bi se spasilo čitavo pučanstvo. Zašto se Abraham zaustavlja na deset, nije rečeno u tekstu. Možda taj broj predstavlja najmanju jezgru zajednice (i danas je deset osoba nužan kvorum za javnu židovsku molitvu). Bilo kako bilo, riječ je o skromnom broju, zrcu dobra od kojeg se treba poći da bi se ljude poštedjelo velikog zla. Ali u Sodomi i Gomori nije se našlo ni deset pravednika i gradovi su uništeni. Nužnost toga uništenja, na paradoksalan način, potvrdio je sam Abrahamov u svojoj molitvi zagovora. Jer je upravo ta molitva očitovala Božju volju za spasenjem: Gospodin je bio spreman oprostiti, želio je to učiniti, ali su gradovi bili zatvoreni u posvemašnjem i paralizirajućem zlu; u njemu se nije našla ni šačica nevinih koji bi mogli predstavljati jezgru iz koje će se zlo pretvarati u dobro. Jer je upravo to put spasenja koji je također Abraham tražio: biti spašeni ne znači jednostavno pobjeći od kazne, već biti oslobođeni od zla koje prebiva u nama. Ne treba ukloniti kaznu, već grijeh, ono odbacivanje Boga i ljubavi koje već u samome sebi nosi kaznu. Prorok Jeremija će poručiti pobunjenom narodu: "Opačina te tvoja kažnjava, otpadništvo te tvoje osuđuje. Shvati i vidi kako je teško i gorko što ostavi Jahvu, Boga svojega" (Jr 2, 19). Od te žalosti i gorčine Gospodin želi sačuvati čovjeka oslobađajući ga od grijeha. No potrebna je jedna nutarnja preobrazba, neki oslonac dobra, početak od kojeg treba krenuti da bi se zlo pretvorilo u dobro, mržnju u ljubav, osvetu u oprostjenje. Zato u gradu treba biti pravednih, i Abraham neprestano ponavlja: "Ako ih se ondje možda nađe...". "Ondje", u bolesnom gradu mora biti ona klica dobra koja može ozdraviti i vratiti život. Te su riječi upućene i nama: i u našim se gradovima mora pronaći klica dobra; moramo činiti sve da ne bude samo deset pravednika, da naši gadovi doista žive i opstanu i da se spasimo od te nutarnje gorčine koja je odsutnost Boga. A u bolesnoj stvarnosti Sodome i Gomore ne nađe se čak ni ta klica dobra.

Ali Božje milosrđe u povijesti njegovog naroda se širi i dalje. Ako je u Sodomi, da bi bila poštedjena, trebalo naći deset pravednih, prorok Jeremija će, u ime Svevišnjega, reći da je za

spasenje Jeruzalema dovoljan samo jedan pravednik: "Prođite ulicama jeruzalemskim, pogledajte dobro i raspitajte se, tražite po njegovim trgovima, pa ako nađete ijednoga čovjeka koji čini pravo i traži istinu, oprostit ću ovom gradu" (5, 1). Broj se još spustio, Božja se dobrota pokazuje još većom. Međutim ni to nije dovoljno, preobilna Božja ljubav ne nalazi odgovor dobra kojeg traži i Jeruzalem pada pod neprijateljskom opsadom. Bit će potrebno da sam Bog postane taj pravednik. Beskrajna i iznenađujuća Božja ljubav će se u punini očitovati kada se Božji Sin postane čovjekom, konačni pravednik, potpuno nedužni, koji će donijeti spasenje čitavom svijetu umrijevši na križu, opraštajući i posredujući za one koji "ne znaju što čine" (Lk 23, 34). Tada će molitva svakog čovjeka pronaći svoj odgovor, tada će svaka naša molitva biti potpuno uslišena.

Draga braćo i sestre, prošnja Abrahama, našeg oca u vjeri, uči nas sve više otvoriti srce preobilnom Božjem milosrđu, da u svakodnevnoj molitvi znamo željeti spasenje čovječanstva i moliti ga s ustrajnošću i pouzdanjem od Gospodina koji je velik u ljubavi. Hvala.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

S velikom radošću pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a osobito članove Udruge „Kraljica Katarina Kosača“ iz Mostara. Dobri Pastir stoji na vratima svačijeg srca i kuca. Ne bojte se otvoriti mu i pozvati ga da s vama dijeli život, da svojom prisutnošću blagoslovi vaše radosti i teškoće. Hvaljen Isus i Marija!

© Copyright 2011 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana